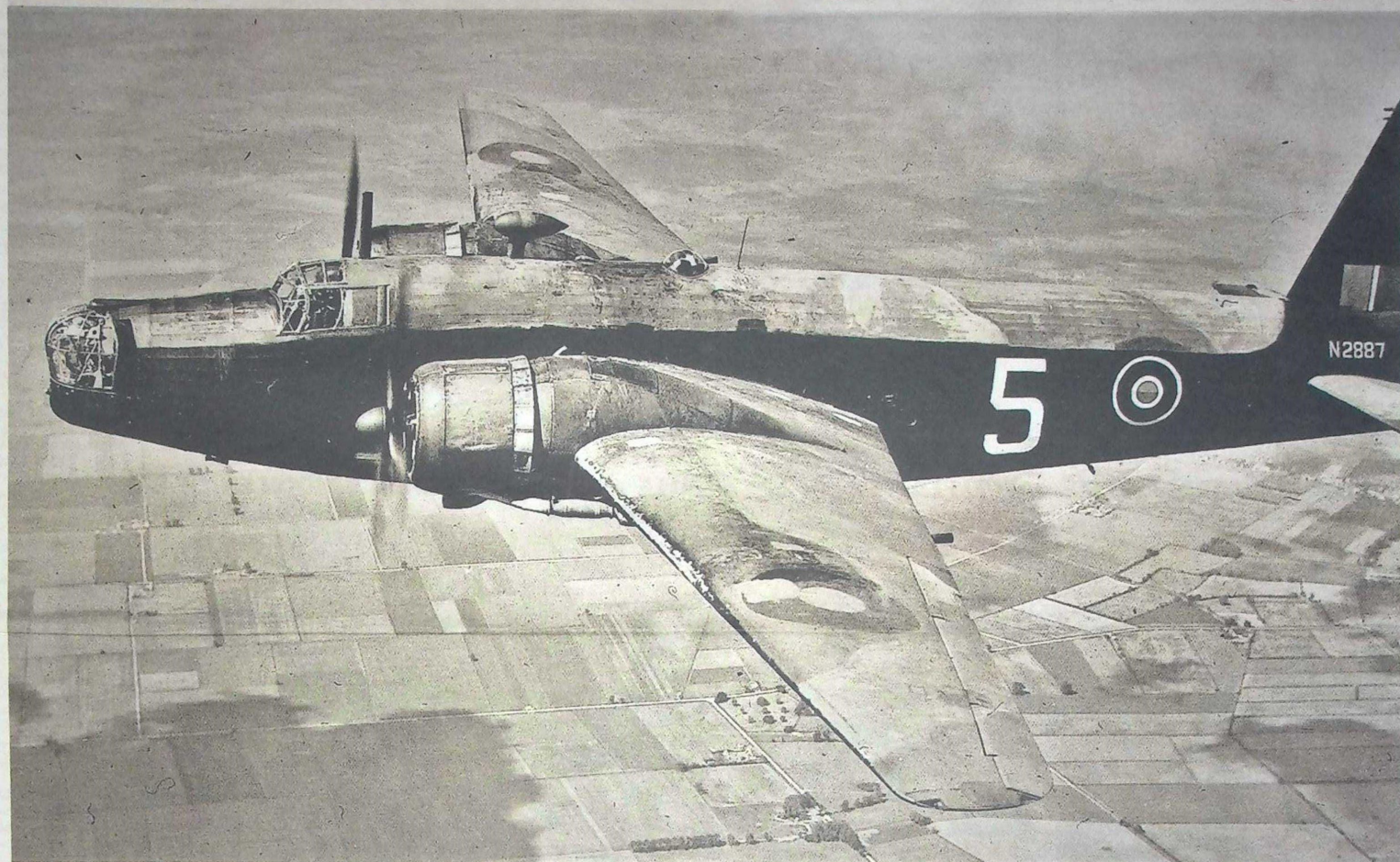

Richard van de Velde

WELLINGTON BOMMENWERPER IN 1943 NEERGESCHOTEN

Vliegtuig crashte bij Melkbrugje

• Het vliegtuig – een Wellington bommenwerper als op deze foto – was op de terugweg, toen het om 02.30 uur werd aangeschoten door een Duitse nachtjager Heinkel He 219.

FOTO: WIKIPEDIA

Aan boord van de Wellington waren:

1. **Piloot:** Keith McLean Johnston, RCAF, Vancouver, Canada
2. **Navigator:** Sgt Howard William Clarke, RCAF, Talbot, Alberta, Canada,
3. **Bommenrichter:** Sgt Frank William Robert Frost, RAF,
4. **Boordschutter:** Lt J.C. Elliott, USAAF, Servicenr. O-885955
5. **Radio/boordschutter:** Sgt Joseph A. M. 'Marcel' Lortie, RCAF, St. Agathe des Monts, Quebec, Canada.

hoorde tot het 429ste eskader van de RAF en ging op weg voor een bombardement op de Duitse industriestad Essen. Het was één van de naar schatting 700 vliegtuigen die aan deze operatie zou deelnemen. Het vliegtuig was op de terugweg, toen het om 02.30 uur werd aangeschoten door een Duitse nachtjager Heinkel He 219. De Wellington werd bij het luchtgevecht zwaar beschadigd. Boven Asch gaf piloot Johnston zijn crewleden opdracht het vliegtuig per parachute te verlaten. Volgens documenten van het Rode Kruis had hij problemen met zijn parachute en was dat de reden dat hij in het vliegtuig bleef, waarschijnlijk om hem aan de grond te zetten.

Gearresteerd

Duitse militairen arresteerden de vier parachutisten die daar neerkwamen. Om vluchten moeilijker te maken, werd boordschutter Marcel Lortie op kousenvoeten naar het gemeentehuis van Beusichem gebracht. Hij verbleef daar een nacht. Net als zijn drie lotgenoten kwam hij in een Duits krijgsgevangenkamp terecht, maar allen zouden de oorlog overleven.

Op 1 juni 1945 gaf Marcel Lortie bij een ondervraging meer details over de crash: "We lieten onze 4000-ponder op het doel vallen en nadat we door de verdedigingslijnen van de

stad waren gekomen, zetten we koers naar onze basis. Ik was ongeveer twintig minuten in de astrodome (raam in dak) op zoek naar vijandelijke actie, maar kon niets zien. Ik was er nog toen ik voelde dat het vliegtuig van onderaf werd geraakt. Onze piloot gaf bevel ons klaar te maken om eruit te springen, omdat de bakboordmotor was afgeslagen en de bedieningselementen waren beschadigd. In een tijdsbestek van drie à vier minuten daalden we van 6 kilometer, naar 600 meter. Onze piloot stabiliseerde het vliegtuig en klom na een tijdje weer naar 750 meter, op welke hoogte we ongeveer tien minuten vlogen. Toen zag ik vanuit de astrodome op ongeveer 850 meter een Duitse nachtjager binnenkomen, om ons van boven aan te vallen. Ik zei tegen de achterschutter om 'm

neer te schieten. Deze achterschutter kon 'm niet zien en vroeg me waar het toestel was. Ik vertelde hem dat het op bakboord daarboven was. Uiteindelijk nam hij 'm waar en beschoot 'm ongeveer één minuut lang. Ik zag de jager slingeren en vlammen kwamen uit de vleugels en de romp. Ik vermoed dat de vijandelijke piloot gewond was geraakt, omdat zijn vliegtuig in een ondiepe duik naar beneden ging en onbestuurbaar was geworden. Ik zag dat het toestel net boven de grond explodeerde en nam aan dat het was vernietigd. Terwijl dat gebeurde, bleek dat onze intercom onbruikbaar was en werd er via een oproeplicht het bevel gegeven om te springen. De achterste schutter verliet het toestel links van de geschutskoepel, de bommenrichter, radio-operator en navigator deden dat door het voorluik."

Piloot F/O Keith McLean Johnston lukte het niet om de Wellington ongeschonden aan de grond te krijgen. Hij stortte neer tegen een boom, nabij het zogenoemde Melkbrugje, zuidelijk van station Culemborg, aan de Parallelweg-Oost. De boom brak doormidden en het vliegtuig kwam tussen de rails en de bovenleiding neer. Het viel in de rietput, aan de westzijde van de spoorbaan, in stukken. Omwonenden hoorden een bemanningslid om hulp roepen, maar durfden niet

te helpen, uit angst voor represailles van de Duitsers. Die vonden Keith uiteindelijk zeer ernstig gewond met een half geopende parachute vlakbij zijn toestel. Hij werd vervolgens naar het St. Barbara ziekenhuis in Culemborg gebracht, waar hij op 26 juli 1943 om 06.45 uur aan zijn verwondingen bezweek. Op zijn grafsteen op het Canadese militaire kerkhof bij Bergen op Zoom staat: 'He was so dear to us. To live in the hearts of those you love is not to die.' De Duitsers hebben het gecrashte vliegtuig in gedemonteerd en naar Duitsland vervoerd. De bewuste boom werd tot ongeveer een meter boven de grond afgezaagd en voorzien van een grote ijzeren ton, zodat het voor het nageslacht bewaard zou blijven. Niet lang na de bevrijding is het 'monument' toch opgeruimd.

Indrukwekkend memory-bord

Komend voorjaar wordt op de crashplaats in Culemborg een indrukwekkend memorybord onthuld. Het wordt onderdeel van een fietstocht langs diverse crashes in de West-Betuwe. Het is een initiatief van de Stichting Sky of Hope, met voortrekker Peter den Tek, in samenwerking met Richard van de Velde. Wie over meer info of foto's beschikt, kan contact opnemen met Richard van de Velde, 0345 502583 of via www.oorlogsslachtofferswestbetuwe.nl

CULEMBORG • Elke schooldag fietsen tientallen kinderen onder het Melkbrugje door, op weg naar het KWC of Lek en Linge. Ze hebben geen weet van een crash van een grote Wellington bommenwerper op die plaats, op 26 juli 1943. Hierbij raakte de Canadese piloot Keith McLean Johnston zwaar gewond. Hij overleed enkele uren later in het Barbaraziekenhuis in Culemborg.

De avond tevoren was de AL-HE803 om 22.39 uur opgestegen van de door de Royal Canadian Air Force (RCAF) gebruikte vliegbasis in East Moor in Yorkshire. Het toestel be-

Piloot Keith McLean Johnston overleed in Barbaraziekenhuis